

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 72. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, augusztus 23.

MUNKAPARTI OLDALRÓL

erősen hirdetik, hogy Lukácsék nagy szolgálatot tettek a dinasztának a véderőjavaslatok megszavazásával. — Ezt a tételt egyoldalú szempontból el lehet fogadni. Tény az, hogy a katonai körök több mint egy évtized óta sürgetik a létszámemelést és a hadsereg egyéb fejlesztését. A törvények kijátszásával és megkerülésével, pórtartalékosok behívásával és tartalékosok továbbszolgáztatásával igyekeztek is törekvéseiknek érvényt szerezni. Nem törődtek az országgyűlések és delegációk tiltó rendelkezéseivel, — százmilliókat költöttek fejhatalmazás nélkül.

Ez mind mehetett nálunk, ahol a mindenkori kormány mindenkor több séget tudott világcserjéjét képező választási rendszerünkkel szerezni s e mindenkor kormányok között alig akadt egy-kettő, mely törődött volna a becsi törekvésekkel szemben a nemzet jogával és teherviselő képességével.

Ha azonban a kormány Bécs hátlójára támaszkodik, nem szabad elzárkózni két szempont figyelembevételével: ismernie kell a «Dank vom Hause Oesterreich», az osztrák császári ház hátlójáról fennmaradt hagyományokat, másrészt tárgyilagosan kell megítélnie, hogy a véderőjavaslatok megszavaztatása körül igényelt módszer alkalmas-e arra, hogy a nemzet ragaszkodását erősebbé tegye az uralkodóházzal szemben és csakugyan oka van-e az utóbbinak arra, hogy a sokat kétségbe vont hátlót gyakorolhassa.

Minden eredménynek az értékét elsősorban az előzmények befolyásolják. Hála és elismerés csak akkor járhatna ki nekik, ha viszont nem csorbították volna meg nagyobb értékeket, a népek s nemzetnek a király alkotmánytiszteletébe vetett hitét. Minden kétkedés, amely ez irányt megszállta a lelkeket, a lefolyt népgyűlések minden egyes jelenete, mely a köztársaságot éltette, a Lukács és Tisza István bűne, mely hátlót Bécs felől sem várhat, de észszerűleg és jogosan nem is remélhet.

Hogy is mondja Heiszler generális az áruló Ocskaynak: «A selmát megfizetjük, de kezét nem fogunk vele!»

A tanítók.

A lapoktan egész oldalakat foglalnak el nemrég a főmeges tanítói ki nevezések. A kultura égető szükséglete sőt ki e sorokról, melyek pedig sok-sok ember számára jelentik a nehezen kiverekedett és nagyon sovány kenyeret. A legtöbb panaszt, az elégedetlenség legtöbb jelét azoknál a társadalmi rétegeknél tapasztalhatjuk, amelyek becsülettel dolgoznak az ország javára, ámde munkájuk ellenértékét sehogyse akarja megadni az, aki arra illetékes. Ezek közé az elégedetlenek közé tartoznak elsősorban a néptanítók, akiknek közhasznú munkásságát és munkájuk nagy becsét kétségbe vonni, igazán megátalkodottság lenne.

Ennek dacára azt látjuk, hogy az állam a néptanítókkal szemben rendkívül mostoha; a mi népnevelőink akkor, amikor egyes kevésbé értékes társadalmi rétegek az összetartás, a szervezkedés erejével ki bírták küzdeni a jobb megélhetéshez szükséges minden eszközt, a néptanítók aránylag igen csekély fizetésből kénytelenek megélni és fedezni mind azokat a kiadásokat, amelyek egy magasabb rangú társadalmi állással, magasabb kulturális képzettséggel természetesen együtt járnak.

Lehetetlen, hogy a mostani nehéz viszonyok között az érző, gondolkozó, művelt emberek rokonszenve a néptanítók felé ne forduljon. Még az a parlagi ember is, aki négy esztendői iskolába való kényszerítés után csaknem ugyanolyan nyersen kerül ki a kultura műhelyéből, mint ahogy oda bement, még az is meg tudja becsülni a néptanítót, késő öreg korában sokszor sóhajt fel: bár csak tanultam volna, hárcsak jobban hallgattam volna a tanítónak a szavára! Mennyivel inkább meg tudja becsülni a tanító nagy hivatását az az ember, aki a néptanítók munkája nyomán szerzi meg a megélhetés minden eszközét, akit a kultura tesz emberré s emel embertársai fölé. Nincs tehát senki az országban, vagy legalább nagyon kevesen vannak olyanok, akik ne tartanák jogosnak a néptanítók becsületlen munkájának fokozottabb megbecsülésére irányuló kívánságukat.

Csakis az állam, ez a rideg, financiális észszel gondolkozó szervezet tétovézlik, amikor a néptanítók szerényen elébe terjesztik a maguk kívánásaikat.

Csakis a miniszteri körökben nem ismerik a nemzetek történelmét, amely azt tanítja, hogy a haladás országútján mindig a néptanító vitte elől a fáklyát. Csakis a miniszteri körökben feledkeznek meg Bismark mondásáról, hogy a francia-poros háborút a német iskolamesterek nyerték meg.

Hol marad az osztó igazság akkor, amikor a kétkézi napszámosnak több jövedelme van, mint annak, akinek a kulturális fejlődés nyitogató kulcsa van kezében? Nem kétes értékű igényeket kérünk tehát a néptanítók részére az államtól, hanem kézzel kapható valóságot.

Adja meg tehát az állam mielőbb mindazt, ami a tanítókat megilleti: a tisztességes megélhetés eszközeit, mert a néptanítókra nekünk nagyobb szükségünk van, mint a vontosvívó ügyura.

Igazán szegyen már, ami a tanítók ügyével történik. Egy évtizede igéri nekik egyik kormány a másik után, hogy segíteni fog a sorsukon, végre rendezti fizetésüknek az ügyét. Azóta Dreadnoughtokat építettek, légi flottákat szerveztek, még a honvédtűzvédelmet is megcsinálták és kétszereztek a hadügyi kiadásokat, csak azt a néhány százezer koronát nem tudták előteremteni, ami a néptanítók betevő falatjára volna szükséges.

Egy millióba kerülnek a tartalék-ezredek — Drága kísérlet.

Mint érdekes katonai kísérletezésről beszélnek azokról a csapatokról, amelyek tartalék-ezredek elnevezés alatt verejtékeznek most szanaszét. Ezek a tartalékosok a rendes őszi manővereken gyakorlatozó katonákon kívül vannak fegyver alatt. Nem lehet érdektelen, hogy ez a külön kísérletezés mennyire kerül a kincstárnak. Mődunkban van egy kis számvetést bemutatni.

Tizenhat zászlóalj van, minden zászlóaljban négy század, egy-egy században átlag 150 emberrel. Ezek 75 százaléka tartalékos, a többi pórtartalékos. Most állítottak össze egy ilyen zászlóaljnak egy heti kiadásait s ebből könnyen ki lehet számítani, hogy mire kerül az egész tartalék-hadosztály 35 napi főtartása.

Egy zászlóalj legénységének egy heti élelme 3500—4000 korona. Ez csak a legénység. Ehhez jön a zsold. Elutazás után pedig fejenként a közlegényeknek 10 fillér menetpótdíj naponta. Altsziteknek még több. Pedig csak maga az élelmezés 20,000 korona egy zászlóaljnak öt hétre De 16 zászlóalj van. Ez 32,000 korona. A tisztek fizetése, mindenféle járuléka, díja 10,000 koronát jelent egy zászlóaljnál öt hétre, ami 16

zászlóaljnál 160,000 korona. Csak ez a két tétel 480,000 korona. Most adjuk hozzá a menetpótdíjakat, a lovak tartását, a gépfegyver-osztályok költségeit, a tisztek rendkívül magas menetpótdíjait, az okozott károk összegének megtérítését, a felszerelésben fémadó hiányt, a csapatok szállítási költségeit, — a hadvezetőség nagyon megköszönné nekünk, ha mind ezt 1,000,000 korona fejében finanszírozná valaki.

Tessék meg ehhez hozzáadni ennnyi embernek öt heti elmaradt munkabéretét, azt a pénzt a gyakorlaton el kell költenie, azt a testi erőt és munkaképességet, amit ennnyi ember itt elpazarol, a kellő verítéket és köszönvést, — könnyen láthatjuk, hogy valósággal aféle jól fejlődött nemzeti szerencsétlenséggel ér föl egy ilyen kis kísérletezés.

Es mennyi iskolát lehetett volna ezen a pénzen építeni!...

Cseng-bong

a villamos.

Lármás a város.

Mint az uszály a mennyaszónyi ruhához, mint az öngyilkosság a bakkjétkéhez és mint a tények meghamisítása a politikához, úgy tartozik a zaj egy nagyváros életéhez. Az a város, amelyiknek egyetlen erénye a halk romantizmus, amelyik álmos, amelyik el van zárva a forgalomtól, amelynek lendület nélkül való a kulturája és vértelen az élete: azcsöndes. Mi debreczeniek elég zajosan élünk, még — a holt szezonban is. Ez az: zajosan és ennek örülnünk kellene, ha ez a zaj a nagyvárosiassággal járó zaj lenne. Csakhogy ez nem az. Ez közönséges, stultalan, és fölösleges lármá, csörömpölés, sértő disharmonia, egyszerű komiszkodás az idegeinkkel, amelyben nincs semmi jellegzetesség, semmi igazi, rosszakaratú, hatóságilag eltűrt szekatura az egész.

A nagyvárosok zaja egészen más. Az egy nagy, egységes és az utca jellegébe és milieujébe beolvadó természetes zugás, melyből nem hallatszik ki sértően egyetlen hangfoszlány sem és amelyből azonnal észlelhetjük, hogy ez a zaj nem szándékos. Ezt a zajt nem magáért a zajért művelik, hanem természetes velejárója az élet megnyilvánulásainak a város utcain. Ez a zaj szinte kellemes, mert nem sérti a fület és úgy odartartozik az utcára, amennyire a felületlen csend odartartozik például a dolgozószobába. A zajnak ez a neme tényleg fokmutatója a városi élet tempójának, ez jelzi a város területén állandóan folyamatban levő

munka mozgását, ez a város életének olyan természetes megnyilvánulása, akár a lélegzés az emberi életben.

Csak hogy nálunk például Debrecenben nagyon groteszk és föltétebb sértő módon állunk ezzel a zajjal. Itt a zaj okozza az életet, nem pedig az élet a zajt.

Itt van pl. a villamos-vasut. A villamos olyan förtelmes, pokoli és disszonáns lármát csap, hogy akár mindjárt fel is ülhetünk rá, de arra a kocsi, amelyik a szanatóriumba szállít. Az oka ennek az, hogy a kalauz, a kedves, kiméletes kocsi-vezető sportszerűen és élandóan használja a villamos csengőt, mely pedig az emberi dobhártyának bebizonyított legnagyobb ellensége. Budapesten, ahol még tégasabbak az utvonalak, már régen hatóságilag betiltották a villamos-csengő alkalmazását, ha csak közvetlen veszély nincsen, itt pedig, ezen a szűk utcán a kocsi-vezető passziójából rettenetségszerűen kell néha végig halgattunk. E nyomoruságos helyzetben velünk együtt érző embertársaink tanuskodhatnak amellet, hogy minden ilyen hosszabb villangcsengő-éria egy-egy állomás a biztos megőrlés felé vezető uton.

Horváth Kálmán Miskolcon.

Egy miskolci lap társunk Horváth Kálmánról, aki olyan sokáig volt Debreczen dédelgetett kedvence, a következőket írja:

«Tegnap este utolsó vendégszereplőként a Hercegisasszony Hadzsi Stavrosz szerepét alakította Horváth Kálmán, akinek mindhárom estéje közül talán a tegnapi volt a legszerencsésebb. Elmondhatjuk róla, hogy imponáló módon, teljes illúzióval mutatotta be a hegyek hercegét, játéka minden mozzanata öntudatra valót, alakításának minden részlete a rutinos, vérbeli színész művészi munkája volt. Külön fejezet az éneke, amely tegnap teljes diadalmat fényben ragyogott. A második felvonás körötte forgott, ő vezette, a harmadik felvonás egyik prózái jelenetében pedig nyílt színen kapott tapsot. — Horváth Kálmán a legkellemebb emberként hagyta Miskolcon. Valamennyi vendégszereplése igazán élvezetes volt.»

A szesz ellen.

Ahol kiküszöbölük
az italozást.

Nem ujság az már nálunk, hogy odaát, a tengeren túl, Északamerikában nagyhatalom a szeszellenes liga. Nemcsak a vasárnapi teljes zárás kötelező egyes államokban, ami annyit jelent, hogy szombaton délután 4 órától hétfő reggeli 8 óráig semmit se szabad érusítani, ami szeszirtalomra csak emlékeztetne is. Egyes államokban egyáltalában csakis a házi tüzhelelnél van az ital élvezete megengedve.

A legforgalmasabb hajózó társulatok óriási éttermekből teljesen kiküszöbölték a sört, bort, palinkaméket és aki inni akar, annak be kell érnie vízzel, vagy forrásokkal és különböző limonádékkal.

Most az utra kelő italkedvelőket mindennél nagyobb csapás érte. A vonalhosszra második amerikai vasúttársaság, melynek vonatai vagy 30.000 kilométer síneken járnak, a Pennsylvánia társulat igazgatósága elhatározta, hogy vonalain járó összes étkező kocsijaiban megszünteti a szesz italok érusítását! A koremaellenes liga befojásával kényszerítette a társaságot, hogy a jövedelmet hozó bor, sör és pezsgő, szoval az összes szesz tartalmazó italok érusításáról lemondjon.

Megpihenni a hazai földben.

Megható temetés volt Kolozsvárott nagy érdeklődés mellett. Két amerikai magyar lelkész: Kuthy Zoltán newyorki református esperes és Bárczy-Baja Mihály meckesporti lelkész hozták haza egy Amerikában elhunyt kiveendő munkás hamvait s a kolozsvári temetőben szülői sírjába temették el.

Kolozsvári Sándor festőmunkás nyolc évvel ezelőtt vándorolt ki és ez év elején szülyos tudóvesszszel került a newyorki kórházba. Február 10-én érezte halálát közeledni és magához kérte Kuthy Zoltán esperest, felvette az urvacserét s aztán arra kérte az esperest, hogy hamvasztassa el és porait juttassa valahogy a kolozsvári temetőbe. Az esperest meghatotta a haldokló utolsó kívánsága, megígerte, hogy azt teljesíteni fogja. Ezután a munkás az esperes előtt meghalt. A halott utolsó akaratához képest holttestét elhamvasztották és Kuthy Zoltán a nyár közepén hazajött, magával hozva a hamvakat. A kolozsvári református egyházközséget és a halott egyetlen nővérét értesítette jó előre a temetés idejéről. A meckesporti lelkész szintén itthon nyaral és kedden reggel érkeztek meg Kolozsvárra együtt.

A kolozsvári házzsongrádi temetőben délelőtt 11 órakor nagy gyűlésközönség gyűlt egybe. A munkás hamvait tartalmazó urnát a nyitott sír föltt helyezték el. Az ismerősök virágcsokrokkal halmozták el. Az egyik koszoru nemzetiszínű szalagján e fölírás volt olvasható: «A newyorki I. Rákóczi Ferenc férfi- és női betegsegélyző egyesület — feledhetetlen tagtársának.» Koszoru küldött nemzetiszínű és fehér szalagokkal a halott Amerikában élő magyar felesége is, aki a betegsegélyzőtől 1000 dollár segélyt kapott férje halála után. Kuthy Zoltán esperes adta át ezután a hamvakat a hazaföldnek.

Az építő-iparosok országos vándorgyűlése.

A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége ez évi vándorgyűlést szeptember hónap 22-én a Dunántúli ipari városában, Győrött fogja megtartani. Az építőiparosoknak az országos gyűlése rendkívül fontos és nagyjelentőségű ügyeket fog tárgyalni. Az építőipar körébe eső napi kérdések kivül tárgyalás alá kerül a kereskedelmi miniszter által most kibocsátott, az építőipar gyakorlásáról szóló törvénytervezet, továbbá az építőipari követelések biztosításának megvitatása, a munkásbiztosító és az ipartörvény revizójának megszüntetése, a munkaviszony törvényes szabályozásának kérdése, ugyszintén a kartellek ügyében állásfoglalás, az inasnevelés, inas-otthonok és inasifjúsági egyesületek létesítésének ügye, az iparosok járadékbiztosításának és nyugdíjának fontos kérdései.

A vándorgyűlésnek ez a fő anyaga amellet tanuskodik, hogy a Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége a legintenzívebben foglalkozik az építőipar körébe tartozó munkaadó iparosok ügyeivel s érdekeinek leghivatottabb szószólója, Magyarországnak ez a legnagyobb és legerősebb munkaadó szervezete. A győri vándorgyűlés iránt egyébként, amely balatoni kirándulással van egybekötve, nagy érdeklődés nyilvánul az építőiparosság körében. A vándorgyűlésen városunk építőiparossága, illetve az építőiparosok szövetsége is képviselteti magát.

A vásártér titka.

Szatmárról jelentik, hogy a napokban a vásártéren halva találták Darabán György marhakupecet.

Eleinte azt hitték, hogy Darabának a mértéktelen ivás okozta a halálát, de később felmerült az gyanu is, hogy Darabán erőszakos halállal mult ki. Különösen támogatta ezt a gyanut az, hogy Darabán pénzes embernek tartották, aki kupeckedvén, általában hordott magánál kisebb-nagyobb összeget.

Darabán hozzátartozóinak is az volt a véleményük, hogy a kupec — akit krajcár nélkül találtak a vásártéren — valami büntény áldozata lett.

A vizsgálóbíró elrendelte Darabán felboncolását, amit dr. Vajay és dr. Göbl törvényszéki orvosok fogantatottak.

A boncolás eredménye mindenben igazolta a vizsgálat folyamán felmerült gyanut, mert a törvényszéki orvosok Darabánon tényleg találtak sérülést, amely föltétlenül halálos volt. A sérülés vastag bunkótól vagy súlyos vastárgyútól eredhet, a koponyát érte és csontrepedést okozott. Ennek következtében agyverőmlés lépett fel, ami a sérülés után mintegy harminc órával a halál bekövetkeztét vonta maga után.

A boncolás megállapította, hogy a halált a leggyorsabb orvosi segítség tudta volna megakadályozni. Az orvosi vélemény szerint a sérülés természetéből az is megállapítható, hogy a sérülés feltétlenül idegen kéztől származik. Teljesen kizárt dolog, hogy Darabán önmaga ejtette volna azt magán, vagy pedig hogy véletlen szerencsétlenség történt volna.

A nyomozás, a boncolás és a kihallgatott tanúk vallomásának eredményén elindulva, sikerre vezetett, a mennyiben szerdán letartóztatták Dobrén Lászlót és Jánost, akik egy sertéskereskedő fia. Dobrénnek ugyan tagadják, hogy ők ölték volna meg Darabánt, de a vizsgálat során fölmerült gyanuokok bűnösségüket kétségtelenné teszik.

HIREK.

Kormány-himnusz.

Irta: Király Péter.

A kormány a megmondhatója, Mi van még nálunk — eladó...
A mi országunk már maholnap Nem is e világból való...
A mi szerencsénk, boldogságunk, Amely után annyit sóvárgunk,
Ott van az osztrák gaz kezében, Oh mily gyalázat, oh mily szegény!

A magyar kormány Bécs rimája, Nincs renne magyar becsület;
Mig az «osztrák császárt» imádja, Bennünket megcsal, hiteget...
Mig hűséget esküszik hozzánk, Hitvényységával szegyet hon ránk —
A magyar népet megszarolja, Pénzét, vérét elpazarolja.

Amit az ősök véren vettek, Mi örökségül ránk maradt,
Ide repülnek és szelfalják Az éhes «csészármadarak»
A magyar kormány mindezt látja: Gyönyörködik a pusztulásba.
... Tönkrejutottunk, semmink sincs ma,
Csak koldusbot, koldustarisznya...

Magyar nemzet! — a koldusbottal —
Még mielőtt elzúlnél!
Verj a hátukra a gazoknak,
Vesztett honért, becsületért.
... Addig fűd főbe-háiba őket,
Mig orrukkal turják a földet,
Legyen Isten csufja belőlük,
Legyen az ördög jöltevéjük...!

— Az új százkoronások. (Az Osztrák Magyar Bank október első napjaiban már kibocsátotta az új százkoronásokat. A régi százkoronásokról, melyek csupán két éve vannak forgalomban, tudvalevőleg kiderült, hogy nagyon könnyen hamisíthatók és hogy már sok ilyen hamis bankjegy torog a közönség között. Némi hamisítót meg is csíptek, de azért nem sikerült megakadályozni, hogy újabb hamisítványok ne kerüljenek forgalomba. Ezért a bank most beváltja a régi százkoronásokat, a melyekből jelenleg 8,351.000 darab van forgalomban. Az új százkoronások sokkal egyszerűbbek lesznek a mostaninál, de viszont a rajzuk olyan lesz, hogy a hamisítás felismerését nagyon könnyűvé teszi.)

— Régi fajta körtésmérlegek hitelesítése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 52045—1912. sz. a. elrendelte, hogy az 1874. évi VIII. törvény cikk alapján meghatározott kellékek és annakidején a közp. mértékügyi-intézetnél bemutatott rajzok szerint készült körtésmérlegek további intézkedésig a mult évi december hó 2-án kelt 84572. számú ker. min. rendeletben megállapított határidőn túl is hitelesíthetők.

— **A debreczeni ref. főgimnáziumban** szeptember 1—8. napján délelőtt 9 órától 12-ig írják be a tanulókat. Szeptember 1—4. napjain csak a protestáns vallásukat veszik fel, 5. ikétől kezdve bármely vallású tanuló jelentkezhet felvételre. 9 órától 11-ig csak az első osztályba, 11-től 12-ig bármelyik osztályba lehet jelentkezni. Az előjegyzést szeptember 4-én tul nem veszik figyelembe. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 4. napján lesz a Nagytemplomban, d. e. 10 órakor. A tépintézet szeptember 4-én nyílik meg. A szeptemberi vizsgálatok ebben a rendben tartanak: szeptember 2-én a VIII. osztálybeliek javító, pótló és magánvizsgálata és a különböző vizsgálatok. Szeptember 3-án az I—IV. osztálybeliek javító és pótló vizsgálata. Szeptember 4-én az V—VII. osztálybeliek javító és pótló vizsgálata; szeptember 5-én az I—IV. osztálybeliek magánvizsgálata és szeptember 6-án az V—VII. osztálybeliek magánvizsgálata.

— **A Magáníztviselő** és kereskedelmi alkalmazottak egyesülete f. hó 25-én, vasárnap d. e. 10 órakor nagy nyilvános gyűlést tart a vasárnapi munkaszünet érdekében. Ezt megelőzőleg ma este, fél 9 órai kezdettel, Kossuth-u. 24. szám alatti helyiségében nagy gyűlés lesz. A tagokat pontos megjelenésre kéri az elnökség.

— **Drágább lett az államszámvetéltani vizsga.** A pénzügyminiszter az államszámvetéltani államvizsgálatokról szóló szabályzat módosításával az államszámvetéltani vizsgálatok díját az eddigi 20 koronáról 36 koronára emelte fel. A díjat a vizsgára becsátás iránt beadott kérvényhez kell mellékelni. Míg a díj lefizetve nincs, a kérvényt nem intézik el. A jelölt, ha a kitűzött időre meg nem jelenik s elmaradását elfogadhatóan nem indokolja, a 36 koronát elveszti.

— **A szőlős gazdák gyűlése.** A szőlős gazdák országos egyesületének helyi tagjai ezton is felkértek, hogy folyó hó 25-én, vasárnap délután négy órakor a Dréher-féle sör csarnok virágtermében tartandó fontos ülésen megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség. Téma: Borárak ismeretése, szüret és a debreczeni borközpont ügye.

— **Brutális urasszony.** Bujdosó Andrásné Szotyori-telepi lakosnő feljelentést tett a rendőrségen J. L.-né Péterfia-u. 11. sz. alatti lakó urasszony ellen, aki a nála szolgáló Julianna nevű leányát, midőn az a konyhában guggoló helyzetben cipőt tisztított, minden ok nélkül a cipő orrával úgy arcbaragta, hogy rajta nyolc napon belül gyógyuló sérülést okozott.

— **Katonai szállítások.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara segédhivatalában két nagyobb katonai szállításra vonatkozó árlejtési hirdetmény tekinthető meg. Az egyik a pótlai cs. és kir. tengerészeti arzenál hirdetménye. Szállítandók a következő cikkek: festékek, szappanok, bőrtáruk, seprők, kefék, ecsetek, vörösrézcsövek, sárgarézcsövek, acél-drótkötelek, vékony kötelek, takarók, kőolaj. Határidő cikkenként október 7-től október 29-ig. A másik hirdetmény a közös hadügyminiszter hirdetménye. Téma: felszerelési és ruházati szükségletek cikkei. Határidő: okt. 1. Részletezett szállítási jegyzék megjelent a «Budapesti Közlöny» aug. 14-iki számában.

— **A kamara ezton hozza az érdekeltek tudomására,** hogy Fürstenberg-Stammheim Ferencz Egon gróf követségi tanácsos budapesti székhelylyel német császári főkonzulnak kinevezetett.

— **A kicsalt előleg.** Schwartz Ignác Széchenyi-utca 57. sz. alatti lakos, kereskedő panaszt tett a rendőrségen ifj. Z. K. asztalos segéd ellen, aki magát asztalos mesternek adta ki, ilyen minőségben munkát is vállalt és anyagra 15 koronát csalt ki tőle, — most pedig sem a munkát nem akarja elvégezni, sem az előleget nem téríti vissza.

— **Az érdekeltek tájékoztatása** végett közli a kamara, hogy a cs. és kir. közös hadsereg részére 1913—1915. években szükségesleg kisebb ruházati és felszerelési cikkek szállítására vonatkozó nirdetmény a «Budapesti Közlöny» és a «Narodne Novine» folyó évi augusztus hó 14-iki és a Közzsallítási Értesítő augusztus hó 15-iki számában magyar, illetve horvát nyelven meg fog jelenni.

— **A Charles-cirkuszról** jönevű írónk, Dutka Ákos az «Uj Magyar-Varad»-ban a következőket írta: — «A cirkusz se mindig komédia. Néha nagyon is mély és komoly tükör azé letnek. Kevesen vesszük ezt észre, de akik észrevesszük, eltűnődünk rajta. A nagy ketrecben félelmes fenevadak az ember rettegett rémei, golyókon járnak, játék-hintát hajtanak s egy cingér ember istenkisértő vakmerőséggel játszik a félelmes vadakkal. A puszták sörényes fejedelme s a dsungelek rettegett királya meghunyászkodva engedelmessékedik egy szeges pálcának. Az ember diadalmaskodik a természet vad s fékezhetetlennek hitt erőin. Hasonlatos ez ahhoz, mint mikor a villámot drótokon futni kényszerítjük s a rettenetes erejű gözt s a robbanó benzint a kocsijainkba fogjuk. A közönség nevet, mulat, a megalázott vadak engedelmességén. És mi történne, ha egyszer elfelejtene a tigris és az oroszlán a szeges bot hatalmát, mint ahogy felrobban néha a benzin, a gőz és kicsap a drótokból a villám s lesújt a katasztróla? Ha meggondoljuk, az egész kulturánk ilyen házárdjáték a természettel s valamennyiünket fenyeget az a veszedelem, ami az állatszeliidítő fejett óálkodik a nagy ketrecben, a vasutainkon, gőzhajóinkon, autóinkon ott kísért a lenyűgözött természet hatalma.»

— **A szállásadó panasza.** Rosenfeld Mór Zugó-utca 4. sz. alatti lakos, szállásadó panaszt tett a rendőrségen K. Ch. técsői születésű 16—17 éves cipésztanonc ellen, aki az elmúlt éjjel megszállt nála és ez alkalommal hálószobájába besurrant, ahol nadrágja zsebéből egy 20 koronást ellopott és azután a pénzzel megszökött.

Tarka krónika.

Vasuti kupében voltunk fültanul ennek a rövid, de jellegzetes párbeszédnek:

— **Fiatal barátom,** szükségesnek tartom önt figyelmeztetni, hogy a nyelvkrákban szenved emberek kilencven százalékának az a szokása van, hogy sok és erős szivarokat szívnak.

— **En pedig** szükségesnek tartom önt arra figyelmeztetni, hogy azoknak az embereknek kilencven szá-

zaléka, akik pofont kapnak, azért kapják ezt a pofont, mert másoknak kellemetlenségeket mondanak...

— **Egy újságíró kollégánk** a mult néten vezette be a lakásába a telefont. Harmadnap, amikor a ház asszonya hazament, kétségbeesve látta, hogy a telefon nincs a falon, a falon ellenben veszedelmesen össze van rongálva. Szinte siró hangon kiabál a család után:

— **Mari! Mari! Mi történt a telefontal?**

— **És Mari elmeséli:**
— Igen, nagységos asszony, a doktorné nagysága a második emeletről fölkiült a leányát, hogy csak egy percre van szüksége a telefonra. Hét óra le is küldtem neki, de isten uccse komisz munka volt, amíg le tudtam szedni erről a menykő falról...

— **A házasságközvetítőkről** nagyon sok mulatságos esetei jegyeztek már föl, amelyekből egy kötetet lehetne összeállítani, ha ezek a vidámságok igen sok embert meg nem szomorítanának azzal, hogy eszükbe juttatná az ő boldog házasságukat.

— **Egy férjelölt fiatalemberhez** is beállított egy ilyen házasságközvetítő és előadta az ajánlt menyasszony összes személyi tulajdonságait.

— **Végre megkérdezte a házasságra** kizemelt áldozat:

— **És mennyi a hozomány?**

— **Hát — feleli a házasságközvetítő — az öreg Schlézinger adhatna nyolcvanezer koronát is. De ha csak harmincat ad, az is több, mint ha más százezret adna. Szóval: tízezer korona!**

A vérengző fenevad.

Borzalmas gyilkosság Kisgyőrt.

Eláll a lélegzetünk és aggódunk attól, hogy végre is finomabb témákra szánt tollunk nem tudja majd eléggé illusztrálni azt a szörnyűséges gaztettet, melynek elvetemedett hőse egy 65 éves, fegyházviselt, hitvány emberállat. Mielőtt hozzáfognánk ennek a rettenetes rémregénynek a tudósításához, egy percre magunk elé nézünk és elgondolkozunk azon, hogy az emberi indulatok skálája milyen véres mélységekbe tud alászállni. — Egy klasszikus német költő jut az eszünkbe, aki azt írta, hogy veszedélyes a tigris foga, de mindezeknél borzasztóbb az ember, mikor örjög. Véggig gondolunk minden veszedelmet, a természet és a vigyázatlanság ezer katasztrófáját, a jelen esetnél sokkal súlyosabb eredményeket, de emyire nem tudunk elszöngyenni egyikén sem mert azt, ami hétfőn a csendes Kisgyőr lakosságát valósággal fellázította, azt az emberi rosszaság, sőt a kipróbált emberi rosszaság művelte, mert ennek a gyilkosnak az egész életútján véresek a kilométerkövek, az egész multján végigvonul az a riasztó háttorzongató eset már utolsó állomása, mert ez a vadállat nem igen kerül több embere közé.

— **A kisgyőri borzalmas gyilkosságról** a következőkben számolunk be:

A gyilkos.

Idősb Kovács Józsefnek hívják azt, aki a rettenetes vérengzést véghez-

vitte. Hatvanöt éves, marcona, erősen megtermett, vadszemű ember, akinek az egész multja bünbe, vérbe és sötétségbe vész. Mint a vizsgálat kiderítette, három rendbeli gyilkosság miatt husz évi fegyházat kapott, melyet Illaván ült le. Irózatos indulatosságának véres példáját adta magában a fegyházban, ahol egyizben a fegyház papjának szemét gyóntatás közben kinyomta. A szegény pap megvakult, Kovács József pedig még öt évi fegyházat kapott. Huszonöt évi fegyház, szegényteljes terhével, a héta mögött meggyilkolt emberek holttesteivel, a felkében meg nem javított rosszasággal, de újra szabadon megindult az illavai fegyházból a főváros felé. Budapestén bakteri állást kapott. A vére itt sem pihent. Egy izben úgy összeverekedett valakivel, hogy az egyik karja megbénult belé.

— **Elsapték az állásából** és akkor jött el a csendes Kisgyőrbé. Itt egyetlen ember sem tudta, nem is sejtette a Kovács szörnyű multját. Vendégszerető módon, kedvesen és nyújasan fogadta be a kisgyőri tisztességes paraszttársadalom ezt a szörnyű fenevadat, aki akkor a szelidség álarcába bujt. Már-már úgy tetszett, hogy megbecsüli magát. Kisgyőrt Kovács meg is házasodott. Elvette özvegy Győri Jánosné leányát. Kisgyőrt nap-számos munkát vállalt.

Perlekedő szomszédok.

Kovácsék együtt laktak özv. Győri-nével, Kovács anyósával. Közvetlen szomszédsgukban lakott Győriné má-sik leánya: Nagy Lajosné két gyermekével, egy 3 éves és egy 1 éves kis leánnyal. Kovács folytonosan veszekedett Nagynéval és meg is tiltotta a feleségének, hogy nővérével szóba álljon.

A kacska lába.

Tegnap reggel történt az a jelentéktelen incidens, mely közvetlen oka volt a szörnyű gyilkosságnak. Nagykacskájának eltörtött a lába. Mikor ezt észrevette Nagyné, odaszólt a három éves Julia nevű kis leányának: — **Ki törte el a kacska lábát?**

— **A gyermek megjegyezte,** hogy «a sógor csinálta.»

— **Kovács ott ült az udvarban.** Mikor meghallotta azt, amit a gyermek mondott, elborult a szeme, felugrott a helyéről és ordítva kérdezte:

— **Rám vonatkozik ez a kijelentés?** Nagy Lajosné felelt:

— **Ákinek nem inge, ne vegye magára!**

A gyilkosság.

Kovács a földről felszedett egy nagy, éles baltát és elordította magát: — **Te tetted ezt a szegényt!**

— **Azután felemelte a baltát és teljes vad, brutális erejével Nagynéra sújtott.** A balta nyomán magasra szökött a vér, mert a balta mélyen belehatolt Nagyné emlőjébe és oldalába Kovács még többet akart sújtani, de ekkor már odarohant özv. Győri Jánosné, hogy visszatartsa a további vérengzéstől. Kovács fordult egyet, ismét felemelte a baltát és teljes erejével sújtott anyósa fejére. Az öreg asszony lerogyott és nyomban meghalt. Aztán a két kis leány ellen fordult Kovács. A 3 éves Juliát szintén megütötte a baltával. A kisleány véresen terült el a földön, aztán Kovács az egy éves leányt úgy vágta a földhöz, hogy súlyos sebesülést okozott a kis leány gyenge testén.

— **A gyilkost a közelben** gyakorlatozó katonák fékeztek meg és vasra verve, vitték be Miskolcra.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Charles CIRKUSZ.

A világ legnagyobb
vándor látványossága.

MEGNYITÓ

Előadás

Debreczenben a Széchenyi-téren

SZERDÁN

augusztus 28-án este 8 órakor

Charles vendégszínházi kielégítenek minden izlést. Műsora utólérhető. Szórakoztatva tanít, — s feledhetetlen estélyeket szerez a legkényesebb izlésű közönségnek is.

Az állatgyűjtemény és a próbák naponta délelőtt 10 órától kezdve megtekinthetők.

Charles cirkusza a technika csodája

70-nél több kocsit szolgál lakó-, iroda- és szállítócéllal. 3 Ganz-féle uti lokomotív. Mesés szép tündéres homlokzat. Elsőrendű vendéglő. Saját tűzoltóság, egészségügyi csapat. Saját két zenekar stb. stb.

Megnyitó előadás
1912. augusztus 28.
este 8 órakor.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, aszalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Azonnal belépésre és állandó munkára keresek egy oly kefekötő munkásnőt, aki szépen szurkolni és behuzni tud. Jó fizetés és teljes ellátás, utiköltséggel együtt, biztosítva. Címem: Benedekfy Béla kefekötő mester, Zilah, Szilágy-megye.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árban kaphatók Horoviz Zsigmond papírárú üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

KIADÓ lakás a Piac utca 59. számú S einfeld féle házban, az első emeleti utcai lakosztály, 1912 évi november 1-től kezdve kiadó. Értekezni a házmesternél.

Külföldi praxissal rendelkező, felső ipariskolát végzett fiatal ember, ki a műszak minden ágában jártas, Debreczenben állást keres. Szíves megkereséseket «Műszaki» jeligén a kiadóhivatal továbbítja.

TISZTESSÉGES fiatal bejárónő egész napra könnyvel jelentkezhet Kigyó-utca 41. sz., délután 2—6 óra közti.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnal beléphet. Eötvös utca 64.

Barna, csinosnak ösmert igazi úriember, ki teljesen független, oly tisztamultu fiatal, csinos, szőke molette asszony, vagy leány barátságát keresi, ki üres óráit kellemessé tudná tenni és életet tudna önteni sivar, agyonzaklatott lelkébe. Diszkrétio biztosítva. Csak komoly levelekre válaszolok. Kalandor nők kizárva. Kölcsönös szimpátia esetén örök barátság. Leveleket főpostára kérem «Arany virág 1000» jeligére.

Nyugdíjas ember pénzbeszedőül felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CSINOSAN butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

KIADÓ Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely üzleti célra. 1200 korona évi bérért.

Homok és kavicsbeszerzés. Szamos folyamból kotrógéppel termelt és tisztára mosott, iszapmentes homok és kavics előnyös árban állandóan raktárról kapható Östrelcher Tóblásnál Szatmáron.

Ipariskolát végzett építési rajzoló augusztus hó 1-re belépésre alkalmazást keres. Címe: Hamerschmidt Jenő Szombathely, Paragvár-u. 26.

Thurzófüröd

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek közepette. Vasuti állomás Gölnicz-bánya, 572 m. Posta és távirda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők, vilanyozás és massage.

Mindenemü idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringési, nyagesere és más egyéb bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás.

Kitűnő konyha és olcsó ellátás, Elő- és utóidényben 30, július elejétől 6 heti tartózkodás után 30 százalék árengemény.

Szobák egész idényre olcsó átalányárban bérelhetők.

Állandó fürdőorvos: Dr. Vladár József
Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

MOLL-FÉLE

Seidlitz-Por.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorhív, rögzött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VERTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles háziszernék évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósorszesz nevezetesen, mint fájdalomcsillapító bedörzsölésizsérköszvény, osz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozásért és ápolására egy gyermeknek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kónes hővizi gyógyfű lő; modern berendezésű gőzfürdő, kényeln is iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, ki ön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szénasavas- és villamc: vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredményre haszná atnak főleg csuszobántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kura a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés jntányos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

15-16 éves flu papir-üzletbe küldöncznek felvétetik.